

การจัดการความรู้ เรื่อง Medication errors สู่การเรียนการสอนวิชาทักษะพื้นฐานทางการพยาบาล

ภาควิชาการพยาบาลรากฐานได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Them “Innovation education strategies for nursing students” ซึ่งภาควิชาได้เล็งเห็นปัญหา Medication error ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้กับพยาบาลประจำหอผู้ป่วยและนักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วย ซึ่งอาจทำให้ผู้ป่วยได้รับอันตรายจากการบริหารยาของบุคลากรทางการแพทย์ได้ ภาควิชาฯ จึงได้จัดทำ KM ครั้งที่ 1 เรื่อง The Causes of Medication Errors วันพฤหัสบดีที่ 29 มีนาคม 2561 ได้ทำการอภิปรายและวิเคราะห์สาเหตุ ผู้นำกิจกรรมและผู้เข้าร่วมได้แสดงความคิดเห็นโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ สรุปได้ดังนี้

ข้อผิดพลาดในการบริหารยาของพยาบาลและนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

สาเหตุที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการบริหารยา	
งานวิจัยต่างประเทศ	เหตุการณ์ที่อาจารย์ผู้สอนพบในนักศึกษาไทย
<p>สาเหตุที่เกิดจากพยาบาล 3 ลำดับแรก</p> <ul style="list-style-type: none"> - อ่อนเพลียเนื่องจากภาระงานมาก (97.8%) - ผู้ป่วยมีจำนวนมาก (89.9%) - ลายมือแพทย์อ่านยากและไม่สามารถอ่านคำสั่งการรักษาได้ถูกต้อง (88.6%) 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ปฏิบัติตามหลักการบริหารยา 7 R เช่น ให้ยาผู้ป่วยผิดคน ถ้ามชื่อแต่ไม่ถามนามสกุล ให้ยาผิดวิธีทาง ไม่เซ็นต์ชื่อหลังให้ยา - การสื่อสารที่ไม่ชัดเจนระหว่างพยาบาลและนักศึกษา
<p>สาเหตุที่เกิดจากนักศึกษาพยาบาล 3 ลำดับแรก</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำนวนยาผิด (77.4%) - ขาดความรู้เกี่ยวกับเภสัชวิทยา (75.8%) - ลายมือแพทย์อ่านยากและไม่สามารถอ่านคำสั่งการรักษาได้ถูกต้อง (72.6%) 	<ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษาเกรงใจ/ ไม่กล้าถามพยาบาล - ขาดความรู้เกี่ยวกับการบริหารยา - อ่านลายมือแพทย์ไม่ออกและไม่กล้าถาม - เหน็ดเหนื่อยจากการฝึกปฏิบัติ - ลืมเซ็นต์ชื่อหลังให้ยา
<p>สาเหตุอื่นๆ</p> <p>- สิ่งแวดล้อม เช่น เสียงดัง แสงสว่างไม่เพียงพอ</p> <p>- ความเครียดในสถานการณ์ฉุกเฉิน ไม่ใช่ใบ MARS ชื่อยา/รูปร่างยาที่คล้ายกัน เขียนยาในใบ MARS ผิด</p>	

จากการจัดการความรู้ดังกล่าวทำให้ภาควิชาฯ มีการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อหาแนวทางการเรียนการสอนเรื่องการบริหารยา เพื่อลด medication errors ซึ่งสามารถนำไปสู่การเรียนการสอนในวิชา ทักษะพื้นฐานทางการพยาบาล โดยมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จะได้รับการสอน เรื่องหลักการและวิธีการบริหารยาวิธีทางต่างๆ ซึ่งเนื้อหาจะประกอบด้วยความรู้พื้นฐานทางการพยาบาล, หลักการบริหารยา 7 Rights, การคำนวณยาและการเปลี่ยนหน่วยยาตามหลักสากลและระบบบ้าน, ตัวย่อและการแปลความหมาย และการบริหารยาในวิธีทางต่างๆ เช่น ปาก หู จมูก ทางหลอดเลือดดำ และยาใช้ภายนอก
2. มีวิดีโอสาธิตเกี่ยวกับการบริหารยาในรูปแบบต่างๆ เช่น ทางปาก ทางผิวหนัง และทางหลอดเลือดดำและ CAI ซึ่งสามารถศึกษาได้ทาง E-learning ของรายวิชาทักษะพื้นฐานทางการพยาบาล

3. มีการทำ post-test และแบบฝึกหัดเกี่ยวกับตัวย่อของยา การเปลี่ยนหน่วยยาและการคำนวณยา
4. ฝึกปฏิบัติในห้อง LRC เกี่ยวกับการบริหารยาในรูปแบบต่างๆและการคำนวณยา นอกจากนี้ยังมีการสอบปฏิบัติการฉีดยาเข้าใต้ผิวหนัง โดยใช้ประเมิน เรื่อง การฉีดยาเข้าใต้ผิวหนัง
5. ใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง medication error และฝึกปฏิบัติแบบ simulation กับหุ่นจำลองและนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อคิดแก้ปัญหาตัดสินใจให้การพยาบาล ในห้องปฏิบัติการก่อนจะขึ้นไปฝึกปฏิบัติจริงบนหอผู้ป่วย
6. อภิปรายร่วมกับอาจารย์ผู้สอนในแต่ละกลุ่ม โดยเน้นให้นักศึกษาตระหนักถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยและเน้นการบริหารยาโดยใช้หลัก 7 Rights

ผู้ร่วมกิจกรรม

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วิราพรรณ	วิโรจน์รัตน์	หัวหน้าภาควิชาการพยาบาลรากฐาน
2. รองศาสตราจารย์ พัสมณต์	คัมทวิพร	
3. อาจารย์ธัญรัชต์	องค์มีเกียรติ	
4. ผู้ช่วยอาจารย์จิรวรรณ	มาลา	
5. ผู้ช่วยอาจารย์นันทกานต์	มณีจักร	
6. ผู้ช่วยอาจารย์วรรณฤดี	เชาว์อัยชัย	
7. ผู้ช่วยอาจารย์ศิริลักษณ์	ผมขาว	
8. ผู้ช่วยอาจารย์อภิรฎี	พิมเสน	